

Asia: VN/1514/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helen Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta.

Erityisen ongelmalliseksi Helen Oy näkee ehdotetun yhteislaskutusmallin, jossa sähkönsiirron luottotappioriskit ja lisäkustannukset siirtyisivät sähkön myyjälle. Käsitksemme mukaan ehdotettu malli johtaa helposti siihen, että myös ne vähittäismyyjät, jotka jo tällä hetkellä tarjoavat yhteislaskusta, luopuvat siitä erittäin suuren luottotappioriskin ja muiden ylimääräisten kustannusten takia. Ehdotus ei siis lisäisi asiakkaiden yhteislaskutusmahdollisuutta vaan vähentäisi sitä, mikä vesittäisi koko ehdotuksen tavoitteen.

Yhteislaskutus

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa sähkön myynnin ja jakelun maksujen yhteislaskutus. Yhteislaskutuksessa asiakkaalla olisi halutessaan mahdollisuus valita erillisten sähkö- ja verkkopalvelulaskujen sijaan yksi yhteinen lasku. Yhden laskun tarjoamista ei säädettäisi pakolliseksi, vaan vähittäismyyjä voisi tarjota yhteislaskua halutessaan. Jakeluverkonhaltijalla olisi puolestaan velvollisuus osallistua yhteislaskutukseen. Asiakkaalla olisi jatkossakin erilliset sopimukset sähkötoimituksesta ja jakelusta, mutta myyjä toimisi yhteyspisteenä laskutusasioissa asiakkaan niin valitessa.

Jakeluverkonhaltijalla olisi mahdollisuus päättää yhteislaskutus vähittäismyyjään perustuvasta syystä esimerkiksi vähittäismyyjän velvoitteiden laiminlyöntien vuoksi. Jakeluverkonhaltijoille aiheutuisi ehdotetussa mallissa luottotappioriski tilanteessa, jossa vähittäismyyjä ei tilittäisi jakelumaksun osuutta laskusta jakeluverkonhaltijalle. Yhteislaskutuksessa myyjä laskuttaisi sähkönkäytön ja -jakelun suoraan asiakkaalta ja tilittäisi jakeluverkonhaltijan osuuden sille sovitussa maksuaikataulussa. Myyjä lähettäisi asiakkaalle maksumuistutuksen ja vastaisi maksamattomia yhteislaskuja koskevista perintätoimista sekä kantaisi luottotappioriskin myös sähkönjakelua koskevan laskusumman osalta.

Helen Oy:n kanta:

Helen Oy vastustaa ehdotettua mallia, jossa vähittäismyyjä joutuisi vastaamaan yhteislaskuja koskevista perintätoimista sekä kantamaan luottotappioriskin myös sähkönjakelua koskevan laskusumman osalta. Sama pätee ehdotetun mallin aiheuttamaan tilanteeseen, jossa jakeluverkonhaltijoille aiheutuisi luottotappioriski tilanteessa, jossa vähittäismyyjä ei tilittäisi jakelumaksun osuutta laskusta jakeluverkonhaltijalle. Pidämme myös erikoisena, että vähittäismyyjä ei saisi veloittaa jakeluverkonhaltijalta yhteislaskutuksesta laskutuslisää tai muita ylimääräisiä kuluja, vaan joutuisi luottotappioriskin lisäksi kantamaan myös laskutuksesta aiheutuvat kustannukset itse. On hyvin tyypillistä, että sähkönjakelun osuus laskun kokonaissummasta on merkittävästi suurempi kuin sähköenergian myyntiä koskeva osuus, joten ehdotettu muutos vastuissa on siitakin näkökulmasta kohtuuton.

Helen Oy:n käsityksen mukaan ehdotettu malli johtaa helposti siihen, että myös ne vähittäismyyjät, jotka jo tällä hetkellä tarjoavat yhteislaskusta, luopuvat siitä luottotappioriskin ja muiden ylimääräisten kustannusten välttämiseksi tarjoamasta yhteislaskutusmahdollisuutta, mikä vesittäisi koko ehdotuksen tavoitteen.

Koska asiakkaalla on jatkossakin erilliset sopimukset sähkötoimituksesta ja jakelusta, Helen Oy:n kantana on, että molempien vastuut ja velvollisuudet tulee pitää erillisinä. Tämän mukaisesti sekä vähittäismyyjän että jakeluverkonhaltijan tulee jatkossakin vastata mahdollisesti materialisoituvista luottotappioista ja muista kustannuksista omien sopimustensa puitteissa.

Ehdotetun mallin sijaan, jos molempien toimijoiden vastuut pidetään nykyisellään, tai jos laskutuksesta ja perinnästä energianmyyjä voi periä verkkoyhtiöltä palvelumaksua, näemme vapaaehtoisen yhteislaskutuksen kuluttajan näkökulmasta hyvänä.

Määräaikaisen sähkönmyynti- tai aggregointisopimuksen irtisanomisesta perittävät maksut

Uudella säännöksellä määriteltäisiin irtisanomismaksujen hyväksyttävyyden arviointikriteerejä. Maksujen tulisi olla oikeasuhtaisia, eivätkä ne saisi ylittää sopimuksen irtisanomisesta vähittäismyyjälle tai itsenäiselle aggregaattorille aiheutuvaa suoraa taloudellista tappiota.

Helen Oy:n kanta:

Helen Oy:n kantana on, että irtisanomismaksujen tulee ehdottomasti olla myyjälle aiheutuneita kustannuksia vastaavia, mikä tarkoittaa, että eivät saisi ylittää eikä alittaa aiheutuvia kustannuksia. Tämä tulee käytännössä velvoittamaan vähittäismyyjiä täsmällisempään kustannusseurantaan ja todistustaakkaan suorasta taloudellisesta tappiosta.

Malin Kimmo
Helen Oy